

Teakarbejde – !

et godt eksempel på at du kan gøre en masse selv og få gode resultater.

Af Jan Hovald Petersen

Et medlem af sejlklubben, Ole Steen Nielsen, har repareret sine kistebænke med ny teak aptering – og fået et så godt resultat, at han synes at andre skal have lignende oplevelser – gør det selv, men vælg gode materialer!

Det handler også meget om, at Ole og hans hustru Gurli som mange andre sejlere, er MEGET glade for ægte træ i sejlbåde, i dette tilfælde en smuk VINDØ 40 fra 1974, der er bygget med det karakteristiske buede mahogni ruftag, som kræver pleje og lakering. Men dette ruftag er også til stor glæde ved at være godt håndværk hvor træet 'lever' under den klare lak i fineste stil og giver glæder til sine ejere. Træværket er originalt lavet på Vindøværftet efter de bedste håndværkertraditioner for brug af ædeltræ. Og dette gælder også cockpittet og salonerne om læ – hele apteringen. Der er tale om fineste træarbejde som det kendes fra svenske både fra denne periode.

Vindø bådene – kendte for god kvalitet.

Lystsejlere og nautisk interesserede, der er ældre end 50 år, kan nok huske de smukke lystbåde og havkrydsere, som blev produceret på det svenske Vindö værft. Klassiske både, der overgik til at bruge glasfiber fra at være træbåde og gjorde overgangen så smuk og bemærkelsesværdig, at man husker disse både. Man brugte glasfiberarmerede skrog som basis og brugte træ i høj kvalitet bl.a. teakdæk. For yngre sejlere er det værd at vise lidt fotos af bådene fra 70-erne og ind i 80-erne. Fælles for dem er en meget markant brug af træværk.

Der eksisterer en dansk Vindø entusiastklub og flere illustrerende fotos er hentet derfra. Her kan man læse, at Vindø bådene, fra at være bygget helt i træ i 60-erne overgik til at blive bygget i glasfiber indtil at værftet i 1980 på den svenske ø Vindö nær øen Orust på den svenske vestkyst desværre gik konkurs. På et tidspunkt var der ca. 50 ansatte for at bygge de mange både, der blev produceret – fra ca. 22 (sejlareal i m²) op til Vindø 60 (2 masted ketch). Der er vel produceret ca. 1000 både. I dag er Vindø værftet et vedligeholdelses værft og et

godt sted at handle reservedele og at få gode råd m.m. og at få bådene opbevaret om vinteren.

Vedligehold af de smukke både

Ruftaget på Vindø 40 er som omtalt markant af lakeret mahony og skal plejes og passes for ikke at få sorte indtrængende områder (sortsplint). Køber man en Vindø havkrydser på ca. 25 fod op til ca. 38 fod så er ruftaget en gennemgående vigtig del af udseendet. Der eksisterer derfor et udtalt ønske om at vedligeholde alt træværket om bord på bedste vis – og de smukkeste Vindø både fra perioden har ruftage ” der nærmest ser ud som da det var nyt”, men der er også andre, hvor man kan se tidens tand har fat i visse områder. Hemmeligheden er som vi alle kender det med lakeret træværk, at man skal være ’over det’ med det samme, når der kommer ridser, skrammer eller afskalninger.

Fotos hentet fra Vindø klubbens hjemmeside

Teak træværket på dækket og i cockpittet skal også vedligeholdes og som tommelfinger regel kan man sige, at det er svært at få det til at holde over 30 år, selv om man ’er over det’ hvert år.

Således bedømte Ole Steen og Gurli, at nu var det tid for at udskifte teaken i cockpittet og opgaven kunne nok løses med omhu og gode materialer. I et interview med Ole fortæller han i instruktive detaljer, hvordan han både monterede (limede) ny inderside på cockpitkarmen i cockpittet og hvordan han lagde et nyt teakdæk på kistebænkene i cockpittet.

Et drilagtigt spørgsmål må jeg stille til Ole under interviewet: Kunne man udføre arbejdet med mere moderne materialer såsom kunstteak (syntetisk teak opbygget af plast f.eks. Easyteak)?

Ole synes ikke om spørgsmålet!! Svaret er NEJ! Har man stor glæde ved træværk til en klassisk båd med teak og fineste mahogni, så KAN MAN IKKE gå fra den ægte vare – oplevelsen af det levende træ er så stor, at man varigt fortsætter med at bruge ægte råvarer. Og det selv om der skulle komme kunstprodukter, der kunne vise sig mere holdbare, lettere at holde og måske således blev billigere i længden. Man ville som den stolte ejer af en klassisk båd ’græmme’ sig – og ærgre sig hver gang man ser på båden – og det ville således tage en masse af glæden ved at have et sådant klassisk skiv’.

*Mange af klubbens medlemmer ved at undertegnede også har en klassisk træbåd: En mahogni Piratjolle fra 1962 (Mahogni på eg, står normalt på land på trailer under en presenning med hyppigt tilsyn) – så jeg føler også glæden ved ægte træ. Den er som at eje et stykke klassisk møbel – nogen sammenligner det ’med at eje et flygel’ !

Valg af de bedste materialer – både træ, lim og fugemasse.

Ole Steen beskriver selv sit udskiftningsarbejde trin for trin. Og understreger kvaliteten af materialerne bl.a. vigtigheden af at bruge den bedste teak med formodentlig lang holdbarhed. Hvordan man udskifter teaken på kistebænkene – og gør det trin for trin.

Trin 1: På den eksisterende kistebænk lægger man kraftig plastic på og hæfter det med tape, så det ligger fast.

Man indtegner omkredsen af bænken samt optegner hvordan man vil have teaklisterne liggende med vinkler o.s.v. herunder hvor der skal være lemme m.m. Det er meget vigtigt at være omhyggelig med optegningen.

På sit lille/store værksted lægger man en massiv fyrretræsplade (krysfiner) – det skal være træ, da man skal anvende små søm til at fastholde af lister. Husk at have god arbejdshøjde. På træpladen lægges så plastic/modellerne – og man starter altid med den nemme model.

Trin 2: Herefter tilpasser man listerne til det, der er indtegnet på plasticfolien. Først omkreds, så udfyldning. For at holde listerne på plads bruges små stiftsøm. Dette er en proces man skal være meget omhyggelig med, specielt vinkler og deres afstand i fugerne.

Har man et område hvor det buer en del, så husk at bruge brede lister. Det er vigtigt at åretegningen bliver nogenlunde ens. Listerne skal ligge, så de ikke kan give sig af hensyn til senere fugning.

Trin 3: Så starter man fugning og husk, hvis man bruger den fuge, jeg (Ole) anbefaler, så skal FUGER IKKE PRIMES før fugning. Bl.a. Bauhaus har fugepatroner af den anbefalede type: Teakdecking system SIS (pris 175 kr pr stk).

Arbejd stille og roligt og sikre dig, at fugerne bliver fyldt ud. Når fugning er færdig fjernes de små stiksøm. Herefter trækker man med en spartel på fugerne og sikrer at de er fyldt helt ud. Her kommer der overskydende fugemasse som smides væk. Nu skal det tørre i 48 timer og den tørretid skal overholdes.

Trin 4: Efter et par dage tager man pudsemaskine med groft sandpapir og sliber det sorte overskydende fugemateriale væk indtil man har en pæn plan flade. Dette arbejde kan godt tage nogen tid – jeg (Ole) valgte at gøre det i haven af hensyn til støvet fra slibningen. Til sidst pudser man med fint sandpapir. Nu har man færdige teaktræs plader (teaktræs dække) klar til montering på kistebænkene.

Trin 5: Nu fjerner man det gamle teaktræs dæk og det kan godt tage nogen tid – og kan være besværligt. Herefter

afretter man underlaget til det nye teaktræs dække. Med en tandspartel lægger man nu lim på underlaget (er i dette tilfælde og ofte en vandfast krydsfinerplade). De nye lægges på plads og man sikrer sig at de bliver presset ordentligt på plads (brug vægte af en slags f.eks. mursten/fliser). Limen skal være Sikaflex 298 FC. Dagen efter er det tørt.

Man kan efter ibrugtagningen glæde sig over et formodentlig vellykket projekt med et nyt teak dæk på kistebænkene i cockpittet. Dækket kan med løbende vedligeholdelse holde i mange år.

Med en god teak kvalitet er det formodentlig over 30 år.

Teaktræslisterne og lim er købt hos:

Gesten Båadaptering ApS

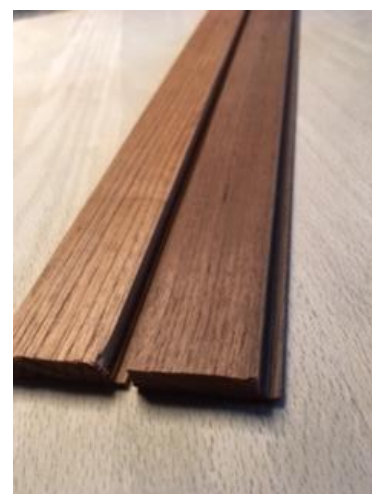
Vst. Stationsvej 43

DK – 6621 Gesten, tlf. 75 55 76 11

www.gestenbaad.dk

Mail: post@gestenbaad.dk

Firmaet er super at handle med og giver gerne en god vejledning m.m.

Ved spørgsmål. Arbejdet på vores Vindø 40 er udført af bådens ejer:

Ole Steen Nielsen

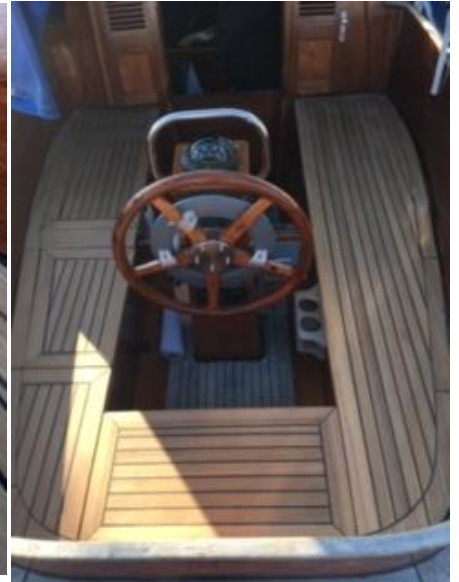
Ålholmparken 63

3400 Hillerød

Tlf: 23455410

Mail: ole-steen@pc.dk

Jeg står til rådighed ved spørgsmål og evt. hjælp

At passe på sin båd med meget træværk om vinteren. Båden står bedst godt beskyttet under en åndbar presenning om vinteren. Mange træ- og bådeksperter siger at det er at foretrække.

JHP